

ישראל - טורקיה: סקירת סחר כלכלית

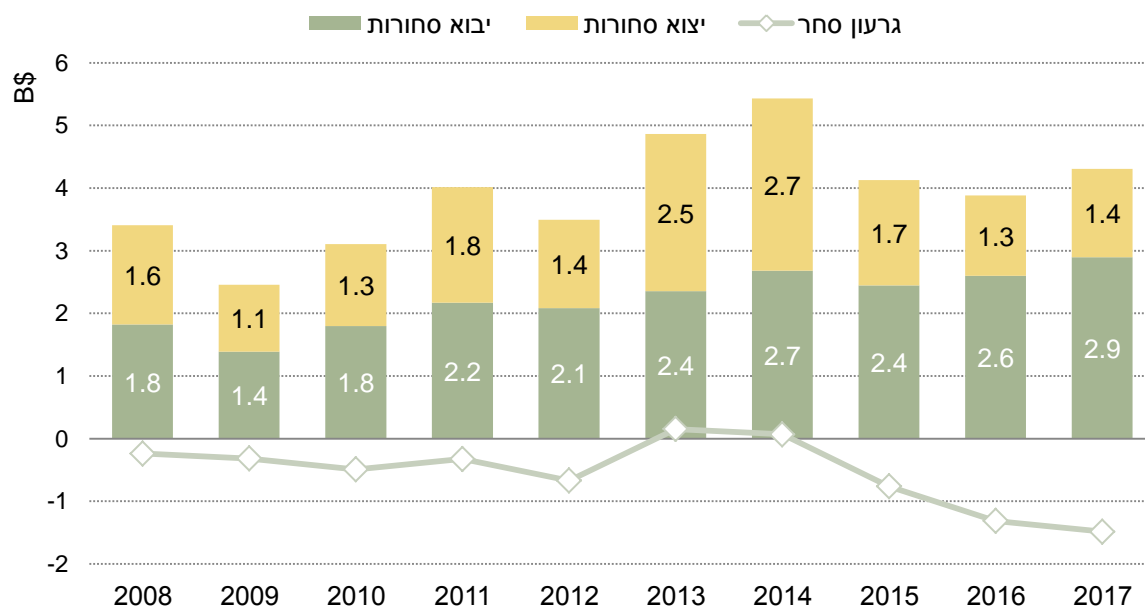
היחידה הכלכלית, מכון היצוא

היקף הסחר¹ של ישראל וטורקיה, הסתכם בשנת 2017 בכ- 4.3 מיליארד דולר, עליה של כ-11% ביחס לשנת 2016, אז הסתכם הסחר בכ-3.9 מיליארד דולר. העלייה בסחר נבעה הן מגידול ביבוא והן מגידול ביצוא. יצוא הסחורות של ישראל לטורקיה רשם במהלך 2017 עליה של כ-10% להיקף של כ-1.4 מיליארד דולר. יבוא הסחורות רשם עליה של כ-11% והסתכם בכ-2.9 מיליארד דולר – הרמה הגבוהה ביותר שנרשמה ביבוא מטורקיה.

יבוא הסחורות מהווה המרכיב העיקרי בסחר בין המדינות והוא מהווה כ-57% מסך הסחר². יצוא הסחורות מישראל מהווה בהתאמה כ-43% מסך היקף הסחר. בהתאם לדומיננטיות היבוא בסחר – מגמה אשר צוברת תאוצה בשנים האחרונות - נמצאת ישראל בגרעון סחר מתמשך מול טורקיה. בשנים האחרונות לאור הירידה בהיקף היצוא והתחזקות מגמת הגידול בהיקפי היבוא לשיא, גדל הגרעון המסחרי של ישראל מול טורקיה והוא עומד נכון לסוף שנת 2017 על כ-1.5 מיליארד דולר.

מגמות בסחר עם טורקיה | היבוא מזנק לשיא, היצוא מדשדש וגרעון הסחר מעמיק

במיליארדי דולרים, 2008-2017

עיבוד וניתוח: היחידה הכלכלית, מכון היצוא

¹ יצוא ויבוא סחורות.
² ע"פ ממוצע הסחר בין השנים 2008-2017

היצוא הישראלי לטורקיה

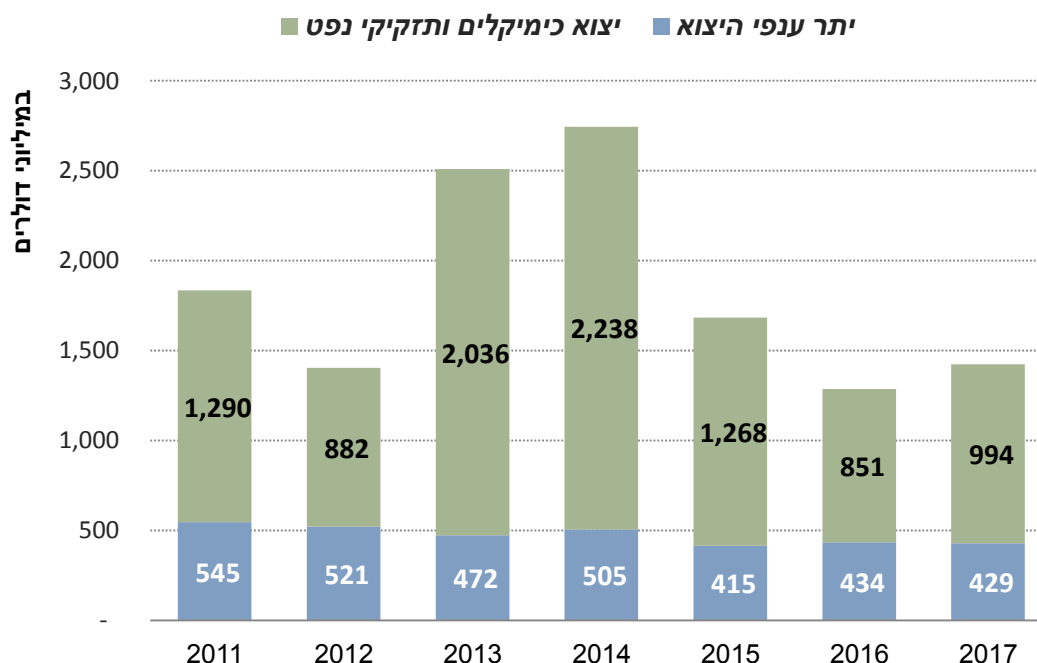
לאחר מספר שנים רצופות של ירידה, בסיכום 2017 נרשמה עלייה בהיקפי היצוא לטורקיה - סך היצוא גדל בשיעור של כ-10% להיקף של כ-1.4 מיליארד דולר.

ענף היצוא העיקרי והדומיננטי ביותר המהווה חלק מהותי מהיצוא של ישראל לטורקיה הינו ענף הכימיקלים ותזקיקי הנפט. הירידה החדה בהיקפי היצוא למדינה בשנים האחרונות נבעה באופן טבעי מהירידות החדות בענף יצוא זה. בהתאם לכך, העלייה שחלה השנה בהיקף יצוא הכימיקלים והתזקיקים מישראל, השפיעה על סך היצוא לטורקיה – שוק יעד משמעותי של ענף זה. ולפיכך שינויים במחירי האנרגיה משפיעים מאוד על ערך היצוא הדולרי למדינה זו.

בניתוח היצוא ע"פ ענפים לטורקיה מתקבל כי בנטרול יצוא הכימיקלים מתקזזת העלייה ביצוא, אשר לא גדל יחסית לשנת 2016. מגמה זו מאפיינת את היצוא למדינה בעשור האחרון המתאפיין בריכוזיות ורגישות גבוהה לתנודות ושינויים בענף הכימיקלים ובמחירי האנרגיה.

מגמות ביצוא לטורקיה | יצוא כימיקלים ותזקיקים לטורקיה מול יתר ענפי היצוא

יצוא במיליוני דולרים, 2011-2017

עיבוד וניתוח: היחידה הכלכלית, מכון היצוא

כאמור, ההתאוששות שנרשמה ביצוא לטורקיה נבעה רובה ככולה מהגידול שחל ביצוא הכימיקלים ותזקיקי הנפט. **סך היצוא בענף זה עלה בשיעור של כ-17% והסתכם לסך של כ-990 מיליון דולר – כ-70% מסך היצוא למדינה.**

בהתאם לאמור במהלך 2017 נרשמה מגמה שלילית כללית ביתר הענפים: בענף **המתכות**³ (ירד בשיעור של כ-4% להיקף של כ-67 מיליון דולר), **מוצרי מינרלים** (ירד בשיעור של כ-34% להיקף של כ-30 מיליון דולר), **מכונות וציוד** (ירד בשיעור של כ-13% להיקף של כ-55 מיליון דולר), **מוצרי נייר ודפוס** (ירד בשיעור של כ-31% לכ-20 מיליון דולר), **ותרופות** (ירד בשיעור של כ-53% לכ-16 מיליון דולר). מנגד נרשם גידול ביצוא **מנועים וציוד חשמלי** (עלה בשיעור של כ-63% להיקף של כ-80 מיליון דולר), ביצוא **טקסטיל** (עלה בכ-26% לכ-30 מיליון דולר) ביצוא **גומי ופולסטיק** (עלה בכ-40% לכ-26 מיליון דולר) וביצוא **החקלאי** (עלה בכ-17% להיקף יצוא של כ-20 מיליון דולר).

אם בוחנים את היצוא לטורקיה ללא ענף הכימיקלים, בניתוח רב שנתי, נמצא כי היקפי היצוא נמצאים במגמת ירידה ארוכת טווח מאז 2011. בעשור האחרון, בין השנים 2008-2017, ירד יצוא הסחורות⁴ לטורקיה בשיעור שנתי ממוצע של 1.3% ובשיעור מצטבר של כ-11%. - זאת לעומת גידול שנתי ממוצע של כ-5% ביבוא הסחורות אשר גדל בשנים אלו בשיעור מצטבר של כ-60%. בהתאם לכך התרחב גרעון הסחר של ישראל מול טורקיה, העומד כיום כאמור על כ-1.5 מיליארד דולר.

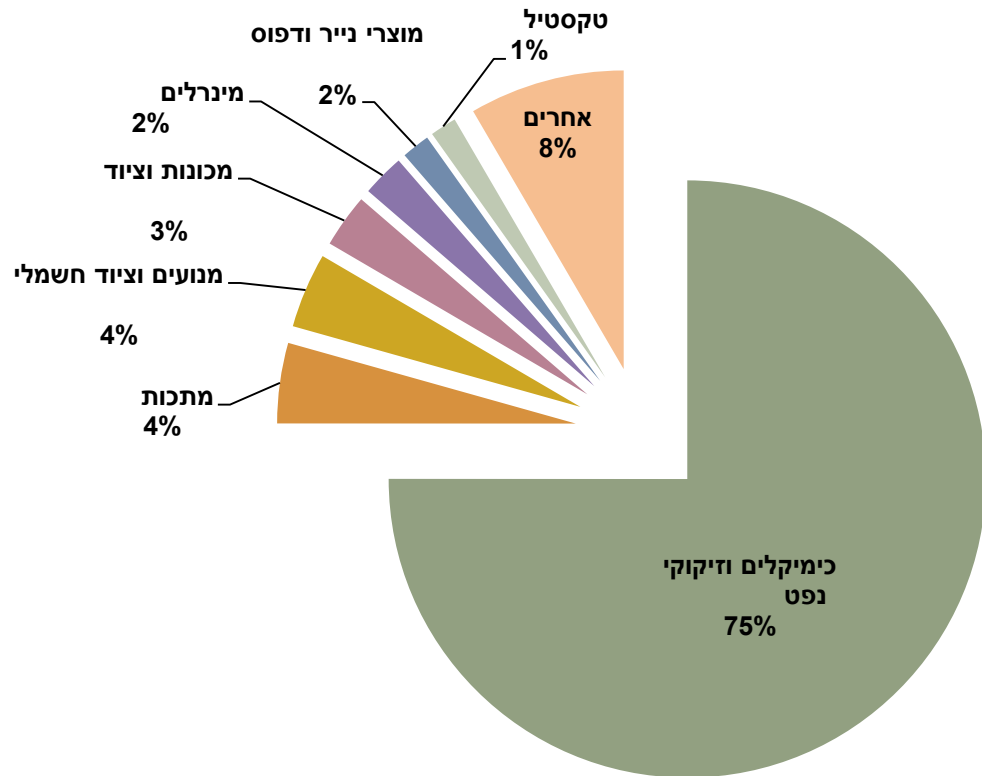
ענפי יצוא עיקריים לטורקיה | (במיליוני דולרים)

ת י א ו ר ע נ ן	2016	2017	% ש י נ ו י (16/17)	% מ ה י צ ו א (n"n) 2014- (2017)
כימיקלים וזיקוקי נפט	851	994	17%	75%
מתכת בסיסית ומוצרי מתכת	70	67	-4%	4%
מנועים וציוד חשמלי	50	82	63%	4%
מכונות וציוד	64	56	-13%	3%
מינרלים	46	31	-34%	2%
מוצרי נייר ודפוס	30	21	-31%	2%
טקסטיל	23	29	26%	1%

עיבוד וניתוח: היחידה הכלכלית, מכון היצוא

³ עיקר היצוא בענף זה הינו מתכות ממוחזרות ופסולת מתכת למחזור
⁴ ללא יהלומים

התפלגות היצוא לטורקיה בחתך ענפי | ע"פ ממוצע 2014-2017

עיבוד וניתוח: היחידה הכלכלית, מכון היצוא

היבוא של ישראל מטורקיה

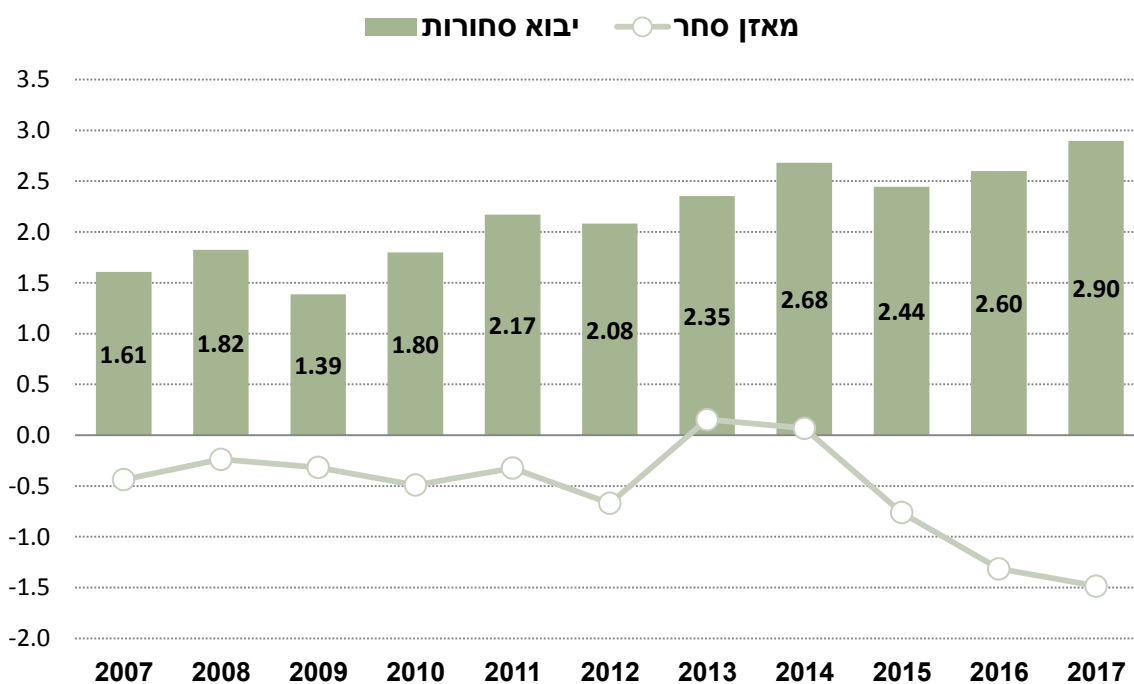
יבוא הסחורות מטורקיה עלה במהלך 2017 בשיעור של 11% וטיפס להיקף שיא של כ-2.9 מיליארד דולר – לאחר שבשנת 2016 עלה היבוא בכ-6% והסתכם בכ-2.6 מיליארד דולר. בכך עקף היבוא את היקף השיא שרשם לאחרונה בשנת 2014 – אז עמד היקפו על כ-2.7 מיליארדי דולרים.

לעומת היצוא שנמצא כאמור במגמת ירידה ארוכת טווח מאז 2011, היבוא נמצא בשיא. בעשור האחרון, בין השנים 2008-2017, גדל יבוא הסחורות⁵ מטורקיה בשיעור ממוצע של כ-5% בשנה ובשיעור מצטבר של כ-60%. בהתאם למגמות המנוגדות ביצוא וביבוא העמיק הגרעון המסחרי של ישראל מול טורקיה.

ישראל מייבאת מטורקיה **מתכות פשוטות**, בעיקר ברזל ופלדה (כ-19% מסך היבוא), **כלי רכב** (כ-18% מהיבוא ב-2016), **ציוד חשמלי**, בעיקר כבלי חשמל (כ-14% מהיבוא), **מוצרי טקסטיל והלבשה** (כ-9% מסך היבוא), **מוצרי פלסטיק וגומי** (כ-8% מסך היבוא) ו**מוצרי מזון ומשקאות** (כ-8% מסך היבוא).

היבוא מטורקיה בשיא | גרעון הסחר גדל

במיליארדי דולרים, 2007-2017

עיבוד וניתוח: היחידה הכלכלית, מכון היצוא

⁵ ללא יהלומים

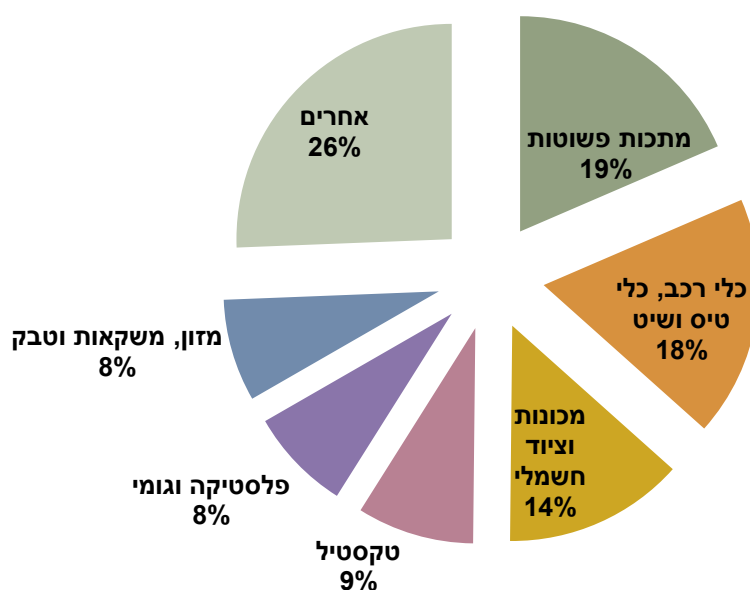
מבין ענפי היבוא העיקריים נרשם גידול יפה ביבוא **מתכות** מטורקיה (גידול של כ-31% להיקף של כ-545 מיליון דולר), ביבוא **מכונות וציוד חשמלי** (עלה בשיעור של כ-12% להיקף של כ-390 מיליון דולר) ביבוא **מוצרי פלסטיק וגומי** (גידול של כ-4% להיקף של כ-220 מיליון דולר) וביבוא **מוצרי מזון ומשקאות** (עלה בכ-16% להיקף של כ-240 מיליון דולר). מנגד נרשמה ירידה של כ-8% ביבוא **כלי הובלה** אשר ירד להיקף של כ-445 מיליון דולר.

ענפי יבוא עיקריים מטורקיה | (במיליוני דולרים)

ת י א ו ר ע נ ן	2016	2017	% שינוי (16/17)	% מהיצוא (מ"ח 2014-2017)
מתכות פשוטות	416	543	31%	19%
כלי הובלה	481	443	-8%	18%
מכונות וציוד חשמלי	345	388	12%	14%
טקסטיל	248	246	-1%	9%
פלסטיקה וגומי	210	219	16%	8%
מזון, משקאות וטבק	207	240	4%	8%

עיבוד וניתוח: היחידה הכלכלית, מכון היצוא

התפלגות היבוא מטורקיה בחתך ענפי | ע"פ ממוצע 2014-2017

עיבוד וניתוח: היחידה הכלכלית, מכון היצוא